

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefon száma 12).
 Fiume, Clotilde utca (Via Clotilde) 4. szám. I. em.
 Nyomda telefonszáma lapzárta előtt 400.

Felelős szerkesztő:
 MURAI JENŐ

EGYES SZÁM ÁRA FIUMEBAN 14 FILLÉR,
 Hivatalos hirdetések millimétersora 60 fill.

„A Tengerpart“
 az egyetlen fiumei lap, a mely
 előzetes cenzura alatt áll.

Sippal-dobbal

harangozzák be a kormány félhivatalosai, hogy a különböző minisztériumokban a parlament ősz-i tárgyalásainak idejére huszonegy törvényjavaslat készül. A magyar államnak és társadalomnak huszonegy problémáját akarják ezek a javaslattervezetek megoldani és a kormány, amely most a párt-politikai viszonyok konszolidálására is törekszik, foglalkoztatni akarja a magyar képviselőházat.

Ezt a képviselőházat?! — kérdi a magyar közvéleménynek az a kis töredéke, a mely még egyáltalában érdeklődik a magyar belpolitikában történő események iránt. Mert a magyar nép nagy tömege a legteljesebb közönnyel nézi, hogy mi történik a politikában. A reformtervek, amelyek pedig az előzetes hiradások szerint igen fontos, reális érdekeket érintő kérdésekről kívánnak intézkedni, nem érdekelnék senkit és a közvélemény éppen olyan őszinte és mély-séges nemtörődömséggel viseltetik a tervekkel szemben, mint amilyen érdektelen közönnyel hallja, hogy Wekerle miniszterelnök a munkapárttal való fúzió útján kívánja a pártviszonyokat szabályozni, illetőleg, ahogy ők mondják, „az erőket egyesíteni“.

Ennek a közönyösségnek meg van a maga természetes oka: a magyar közvéleményben teljesen benne gyökeredzik az a rendíthetetlen meggyőződés, hogy a mai parlamenti erőviszonyok mellett ettől az országgyűléstől nem lehet olyan alkotásokat várni, amelyek az ország és a nép valódi érdekeivel számolnának és igazán szociális törvényalkotásokat jelentenének. Amióta a magyar nemzet azt a játékot látta, amelyet ez a parlament a választójogi reformmal üzött, amióta tapasztalta, hogy ez a parlament minden lelkiismeretfurdalás nélkül „alkotta“ meg a maga kores választójogi „reformját“, azóta meggyőződött róla, hogy a mai magyar parlament teljesen eltávolodott a néptől és tapasztalhatta azt is, hogy nincs egy érzése, nincs egy gondolata, amely közös volna a nagy tömegekével. Ez a parlament kiélte önmagát és éppen ezért természetesen nem tudott felemelkedni arra a magaslatra, amelyet a változott idők és a változott korszak megköveteltek minden törvényhozástól. Azok az apró és kiesnyes pártpolitikai játékok, amelyekben a magyar parlament urai kedvüket lelik, régmúlt idők

uri kedvtelésének maradványai, amelyeknek ma már semmi közük sincs az élethez, ahhoz az élethez, amely szociális intézmények létesítését és demokratikus alkotásokat vár és követel.

Ezért közönyös a magyar népre nézve mindaz, ami most a belpolitikában történik és közönyös is fog maradni mindaddig, míg ez a mai parlamenti alakulat a helyén marad. Fuzionáljon bár a kormány a munkapárttal, vagy kísérelje meg továbbra is ennek a pártnak a csendes dirigálása mellett működni, mindez csak időleges eseménye a

magyar belpolitikai életnek, amely a háború befejeztével éppúgy át fog alakulni, mint amilyen nagy átváltozáson ment át az emberek politikai gondolkodása is. Az a demokratikus szellem, amelyet a világháború mindenütt általánosított, a magyar politikai életre se marad hatástalanul és meg vagyunk győződve róla, hogy mindaz, ami most a törvénytárba kerül, vagy legalább is annak tekintélyes része csupán holt betű marad majd, sivar emlék a mai szomorú időkből.

Lord Cecil nyilatkozata a békéről

Az angolok tovább nyomolnak előre a Somme mentén - Francia őrszarak behatoltak Bapaume északi szegletébe - Az olaszok elfoglalták a Monte Mayot, de kiverték őket

Francia-belga harcok.

A TEGNAPI NEMET JELENTÉS.

BERLIN, aug. 30. A nagyfőhadiszállásról jelenti:

Rupprecht és Boehn vezérezeredes hadseregportja:

Lys mindkét oldalán és a Scarpetól északra előtéri harcok, Arrastól délkeletre a harcokra beérkező gyalogságot és páncélosokat tüzésünk és harci repülőink hathatósan tüzelés alá vettük. Délújban az ellenség ismét folytatva támadásait, ennek a súlypontja az Arras-Cambrai-utól délre irányult. A Foudaine felől előnyomuló és Hendeourt ellen több ízben rohamozó ellenséget kemény tusában visszavertük. Délben az ellenség behatolt Bellecourt és Rieneourt között a korábbi csaták árkaiknak lantjába. Páncélosaink elkeresedett harcok dúlnak, Rieneourt visszafoglaltuk az ellenségtől és Bellecourt keleti részét is. Délután az ellenség támadásait kiterjesztette Bapaume északi részéig, a támadás többnyire már tüzünkben összeomlott. St. Leger és Muri felől ötször támadott az ellenség, sok páncélos kocsiját megsemmisítettük. A Sommetól északra a védelmet a folyótól délre végrehajtott mozdulatokkal kapcsolatban áttettük Bapaumtól keletre. Peronneól északnyugatra levő vonalra. Az ellenség tegnap csak a csatorna nyugati partján intézett erős támadásokat ellenünk. Ezeket a támadásokat, amelyeket az ellenség Mesierestől délkeletre és Noyon felől intézett, a várostól északkeletre levő új vonalaink ellen, visszavertük. Az Ailette mellett a franciák Folemariatól nyugatra esékly mélységben megvetették lábukat a folyó keleti partján. Az Ailette és az Oisne mellett pedig az amerikaiakkal együtt ismét megkezdtek a támadásaikat Pont St. Mard és Savigni között. Az ellenség már kora reggel óta rohamozott állásaink ellen, páncélos kocsik minduntalan újabb, nagyon mély tagozású gyalogsági támadó hullámokat vezettek ellenünk, de a magdeburgi, hannoveri, türingiai és gárda-ezredek itt az ellenség kétszeres erejű nagy táma déseit teljesen megsemmisítették. Hetvenként páncélos kocsit szellettünk, Kronmayer altiszt, Manske és Scoloffau ővezetők az

első gárdaezred géppuskát osztagával együttesen 5 páncéloskocsit semmisítettek meg, a 165-ik gyalogezred 20 páncéloskocsit pusztított el. A franciák a tegnapi napon súlyos vereséget szenvedtek, veszteségeik pedig szokatlanul nagyok. A beszállított foglyok 10 különböző hadosztályból valók.

Ludendorff, első főszállásmeister.

NEMET ESTI JELENTÉS.

BERLIN, aug. 31. A Wolff-ügynökség jelenti: Arrastól délkeletre a széles fronton indított nagy angol támadások megghiúsultak. Helyi küzdelmek Silettenél és Noyontól délkeletre.

FRANCIA HIVATALOS JELENTÉS.

BERLIN, aug. 31. A francia vezérkar jelenti 29-én: Előnyomulásunkat folytatva, elfoglaltuk Quesnoy erődjét. A súlyos harcok közben Osdiánál és Noyontól délre megvetettük a lábunkat. A St. Simeon hegyének déli lejtőjén elfoglaltuk Lawdrimont és Morlicourtot.

ANGOL HIVATALOS JELENTÉS.

LONDON, aug. 31. A Reuter-ügynökség jelenti: Az angolok Boulecourt és a Scarpe között hét mértföldes fronton ezer yarddal jutottak előbbre. Reincourtot elfoglalták.

BERLIN, aug. 31. Az angol vezérkar jelenti: Előcsapataink a hidak elpusztítása ellenére Peronneól délre és nyugatra átkeltek a Somme folyón. Cléry-sur-Marne-ot Peronneól északnyugatra és Combles várost elfoglaltuk. Csapatunk csupán ezen a szakaszon 2000-nél több foglyot ejtettek.

SCHEIDEMANN SVÁJCBA UTAZOTT.

BERN, aug. 31. Scheidemann, a birodalmi gyűlés alelnöke Interlakenbe érkezett üdülés céljából.

HIREK.

MINDEN INTÉZKEDES,

amelyet a közellátás javítására vagy a háborús uzsora mind féktelenebb terjedésének meggátolására fogantatosítanak, csak írott malaszt marad, mert fájdalom, annyira elvadultak már az emberi erkölcsök, hogy semmiféle hatósági tekintély nem tudja a rendeleteket végrehajtani. Csak egy kis példa, amely egy legújabb miniszteri rendeletet kijátszása révén aktualizál: a fiumei kereskedők egyrésze, akiket az az intézkedés, hogy az árakat ki kell írni és úgy a kirakásban, mint az üzletben láthatóan fel kell tüntetni, akadályozott a szabad uzsorában, budapesti ügynököknek eladják egész áruraktárakat és egyszerűen becsukják a boltot. A „nach dem Mann bratet man die Warst“ már a békevilágban is jelszó volt a kereskedők körében, (lekiismeretlen és konjunkturális visszaéléseket üző kereskedők mindig voltak,) de az emberi gondolkodás sohase sülyedt még olyan kőlokába, mint ezekben a nehéz és keserves napokban és az emberek még sohase törődtek annyira kevésse egymással, mint most. Azok a kereskedők, akik most így eladják az áruraktárakat, azok közé tartoztak, akik aszerint fizették meg az árut a vevővel, amilyen ruha volt rajta és persze, nem törődnek azzal se, hogy a megkapható kevés ipari cikk ilyen tömeges eltüntetésével Fiume lakosságának milyen jelentéktelen károsodását okozzák.

A háborús uzsorának ez az új jelensége méltán párosul azokkal a tapasztalatokkal, amelyek nap-nap után szerezhetünk és amelyek mindig újabb visszaéléseket tárnak fel. Sajnos, ma már ott tartunk, hogy nem lepődünk meg semmin se és akármi történik, azt egy vállvonogatással vesszük tudomásul. Annyira közömbösek lettünk, hogy már felháborodni se tudunk, ezt az érzést is kiölte belőlünk a háború, amely annyi jó, szép és becses emberi tulajdonságunknak lett a sírásója. Igazán nem lehet eleget elmélkedni és eleget sópáncodni rajta, hogy mennyire elfajultak a viszonyok és mennyire eldurvultunk mi magunk is. Hol van az az idő, amikor még fájt nekünk, ami másnak gondot és bánatot okozott? A magunk bajai, keservei és szenvedései kiölték belőlünk minden szánakozást és tényleg, amikor az egész világ kesereg, lehetetlen kívánni az egyes egyéntől, hogy meghatódjék embertársa bánatán. Ma már csak arra vagyunk képesek, hogy fásultan tudomásul vessük a mindjobban szaporodó panaszokat és zokszavakat és hozzáfűzzük azt, hogy nekünk magunknak is kijutott elég belőlük. És csak egy van még, ami némiképpen megmaradt nekünk: a reménység, de vajjon elegendő-e az arra, hogy tétre szentünk és fánk, télikabátunk és meleg ruhánk, a gyermekeknek cipőjük és iskolaszereik legyenek, amik mind nem kaphatók és amiknek az ára olyan nagy, hogy gondolni se merünk rá, nemhogy arra legyen bátorságunk, hogy ideirjuk ezeket a horribilis összegeket! A reménységünk is csak arra jó, hogy a fiataljaink jövőjében bizakodhassunk, ebben a távoli, bizonytalan, ködös valamiben és a reménységünk is már csak arra irányul, hogy talán, ha már nekünk nem is, de az utánunk következőknek használni fog az, ami olyan rettenetesen hosszú évek óta az egész világnak már csak árt. Egy bizonyos: ha véget is ér ez a rettenetes megpróbáltatás, a régi hang, a régi szokások, a régi jó modor, az emberek egymás-megbecsülése, a régi becsületéről vallott régi felfogás egyhamar nem fog visszatérni és csak a háború után fogjuk még meglátni, hogy mennyi minden az, amit ezek az évek elpusztítottak. És bosszúnat kérünk, hogy a kereskedői raktárak eladása ilyen elégia idenyomatására vezetett, de nincs az a legpárányibb esemény, amely a háború nyomát magán ne viselné és amely szomorú és fájdalmas alkalmat ne adna ezeknek a dolgoknak a konstatálására.

— **Minisztertanács.** Budapesti tudósítónk telefonálja: Ma délelőtt a miniszterelnökségi palotában Wekerle elnöklésével minisztertanács volt, amelyen igen fontos politikai és közéleti kérdéseket tárgyaltak.

— **A katonatiszti elszállásolások reformja.** Annak a nagy lakásbizériának, amely most dúlhöng, nemesak a polgári lakosság érzi a

káros hatását, hanem azok a katonák és katonatisztek is, akiket beosztásuk Fiuméba rendelt. Ugy a polgári egyének, mint a katonák lakásügyeit a lakáshivatal intézi és az ujonnan érkezett katonai egyének részére történő szállásutalás külön ügykörrel bír. Eddig azonban nagyon sok zavarral történt a katonai elszállásolás és megtörtént, hogy magasrangú tisztet is csak szállóházban tudtak elhelyezni, akinek később sem sikerült, lévén lakáshoz jutni, családjával együtt hónapokig kellett szállóház szobájában meghúzódnia. A felmerült nehézségek leküzdésére most, mint Budapestről jelentik, reformtervezeten dolgoznak, amelyről illetékes helyen kijelentették, hogy már régóta szükségét érzik egy katonai elszállásolást célzó reformnak és ha azt eddigéle nem is sikerült megvalósítani, a közeljövőben már precízen fog kialakulni. Eddig, ha egy tiszt eltávozott régi lakásáról, a lakáshivatal erről csak akkor szerzett tudomást, amikor a házigazda már kiadta a lakást másnak. Hogy ez kiküldhető legyen ezért életbe léptetik a kötelező bejelentést, még pedig a háztulajdonos, illetve lakáskiadó részéről, a katonai parancsnokságok és állomásparancsnokságok pedig, ahol minden érkezés és távozás nyilván van tartva, 3 naponként jelentést tesznek a történt változásokról. A reform megvalósítását a legközelebbi időre tervezik.

— **Új postabélyegek.** A hivatalos lap közli, hogy a háborús díjakkal felemelt új postatarifa következőképpen a most forgalomban levő 3, 10, 15, 20, 25, 35, 40, 50, 75 és 80 filléres rendes postabélyeg, valamint a 15 és 40 filléres hadisegélybélyeg, nemkülönben a 15 és 30 filléres portójegy, a meglevő készletek felhasználása után, fokozatosan megszűnik. Ezzel kapcsolatban fokozatosan új 4, 10, 15, 20, 25, 40, 45, 50, 95 filléres, 1 K 20 f és 1 K 40 filléres rendes postabélyeg, valamint új 20 és 45 filléres hadisegélybélyeg, nemkülönben új 3 és 40 filléres portójegy jön forgalomba. Az új 10, 15, 20 és 25 filléres rendes postabélyeg a királyi arcképpel, az új 40, 45, 50 és 95 filléres rendes postabélyeg a királyné arcképpel, az új 4 filléres rendes bélyeg az aratókat ábrázoló képpel, az új 1 K 20 filléres és 1 K 40 filléres rendes bélyeg pedig a parlamenten ábrázoló képpel kerül forgalomba. A 20 filléres hadisegélybélyeg az eddigi 15 filléres hadisegélybélyeg rajzával, azonban a rendes 20 filléres bélyeg színében a 45 filléres hadisegélybélyeg az eddigi 40 filléres hadisegélybélyeg rajzával, azonban az ujonnan rendszeresített 45 filléres rendes bélyeg színében, az új portójegy pedig az eddigi kivételben készülnek.

— **Lampel Béla végrendelete.** Tegnap bonfották fel Lampe Bélának, a Raktárvállalat korán elhunyt vezérigazgatójának végrendeletét. Lampel Béla, aki életében annyit könyvet száritott fel, a halálra gondolva sem feledkezett meg szegényeiről. Dacára annak, hogy végrendelete már néhány év előtről kelt, midőn még egyszeri hivatalnoki fizetése volt, a fiumei szegényeknek 1500 koronát, a Gyermekbarát Egyesületének 1000 koronát, a Szíriusz-páholy özvogyneinek és árváinak 1000 koronát, a fiumei zsidó szentegyletnek 1000 koronát és Békés-Sámson szegényeinek 500 koronát adományozott.

— **A német újságírók Budapesten.** Budapesti tudósítónk telefonálja: Bécsből jelentik: Az itteni lapok szerint a német újságírók a magyar-osztrák újságírók múltévi látogatásainak viszonzásául, szeptember 12-én Bécsbe, másnap Budapestre utaznak.

— **Beiratások a hajógépipari szakiskolába.** A m. kir. állami hajógépipari szakiskolán a beiratások az 1918-19. tanévre szeptember hó 2 és 3-án délután 5-7 óráig tartatnak az intézet igazgatóságánál (Petraea utca 8).

— **Beiratások a főgimnáziumban.** A vallás- és közoktatásügyi minisztérium legújabb rendelkezéséhez képest a helybeli m. k. áll. főgimnázium igazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy a felvételi díj az eddiginek kétszerese

sére vagyis husz koronára emeltetett fel, aminek folytán a beiratáskor fizetendő díjak összege nem 15, hanem 25 koronát fog kiténni. A beiratások szeptember 2. 3 és 4-én reggeli 9 órától kezdve tartatnak meg.

— **Hány tanuló járhat egy középiskolai osztályba?** A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a fiuközépiskolák egyes osztályba külön engedelem nélkül legfeljebb 60, a leányközépiskolákba pedig osztályonként legfeljebb 45 tanuló vehető fel.

— **Talpbőr érkezett a városnak.** A város iparügyi osztálya ma 338 kilogramm talpbőr és 31 kilogr. cipőfelsőrészhez szolgáló bőrt adott át Kovács Sándor Duomo-utcai cipésznek. Ez a mennyiség a város számára érkezett és a cipész mesterek Kovács Sándornal tartoznak jelentkezni, ahol a szükségletük arányában fogják részeseit a bőrtől. A lakosság közül azok, akiknek cipőjegyük, vagy cipőtalpaltatásra utalványuk van, rendes cipészüknél tegyék meg megrendelésüket, mert a cipész ennek alapján kaphatja meg a Kovács-cégnél a munkálat elvégzéséhez szükséges bőrt.

— **A fiumei lakosság téli petróleumszükséglete.** A kereskedelemügyi miniszter leiratot küldött Fiume város tanácsához, amelyben felhívja, hogy a házi és ipari petróleumszükséglet mennyiségét szeptember, október, november és december hónapokra írja össze és a kimutatást minél előbb terjessze fel. Az iparügyi osztály most állítja össze ezt a kimutatást. Valószínű, hogy a kereskedelemügyi miniszter a petróleumhiányra való tekintettel nem fog Fiumének annyi petróleumot kiutalni, mint a múlt évben.

— **Malacok kaphatók a vágóhidon.** A városi vágóhidra ma egy nagyobb szállítmány malac érkezett. A malacok 10-15 kilósak és hizlalásra adják el azokat. Aki venni akar, az hétfőtől kezdve jelentkezzen a vágóhidon.

— **A nyaraló gyermekek hazaszállítása.** Tegnap délután és ma délután újabb különvonatok indultak el a fiumei pályaudvarról, amelyek a nyaraló gyermekeket vitték haza Budapestre. Az utolsó transzport holnap fog elindulni.

— **Az olasz operaszézon.** A Feniése színházi olasz operaidény szeptember 7-én, szombaton veszi kezdetét a „Pillangó kisasszony”-nyal. Színi kerül még Massenét „Manon”-ja, ugyanezen szerző „Werter”-je, Verdi „Traviata”-ja és „Rigoletto”-ja. A női főszereplők Crusich Mária, Marchesini Anita, Moretti Jozefin, Neri Gina, Ogrosdzka Leona, Polla Mária, Sári Ada és a fiumei Seegner Saffo. A férfiszereplők Arco János, Franchetti Artur, Gittioni Károly, Lambertini Mario, Prodan Vazul, Rijavec József, Silvani Artur és Salvagno Ferenc. Az 50 tagú zenekart Faller Miklós és Brainovich József karmesterek vezetik. Az összes zenekari partitúrákat értesülésünk szerint a budapesti m. kir. opera adja kölcsön, mivel ezek behozatala most Olaszországból nem lehetséges. A falragaszok szerint a fiumei szereplésre szervezett társulatnak 44 tagú énekkara és 10 ballerínája van. A helyárak a következők lesznek: Belépti jegy a földszintre a páholyokba és az erkélyre 4 kor., a karzatra 2 kor. személyenként. I. emeleti páholy a belépőjegy kivül 40 kor., II. emeleti 30 kor., nagy páholy I. em. 60 kor., II. em. 50 kor., III. em. 40 kor. Földszinti ülő I-V. sor 12 kor., VI-X. sor 10 kor., XI-XV. sor 8 kor. Erkély I-V. sor 12 kor., VI-IX. sor 10 kor. Karzat I. sor 4.50, a többi sor 3.50 kor. a belépőjegy kivül. Bérlet A. vagy B. turnusban 15 előadásra: I. em. páholy a belépőjegy kivül K 540.—, II. em. K 400.—, I. em. nagy páholy K 800.—, II. em. K 670.—, III. em. K 540.—, földszinti ülés a belépőjeggyel együtt I-V. sor K 160.—, VI-X. K 135.—, XI-XV. K 110.—, erkélyülés szintén belépőjeggyel együtt

HIREK.

MINDEN INTEZKEDES.

amelyet a közellátás javítására vagy a háborús uzsora mind féktelenebb terjedésének meggátolására foganatosítanak, csak írott malaszt marad, mert fájdalom, annyira elvadultak már az emberi erkölcsök, hogy semmiféle hatósági tekintély nem tudja a rendeleteket végrehajtani. Csak egy kis példa, amely egy legújabb miniszteri rendeletet kijátszása révén aktuális: a fiumei kereskedők egyrésze, akiket az az intézkedés, hogy az árat ki kell írni és úgy a kirakatban, mint az üzletben láthatóan fel kell tüntetni, akadályozott a szabad uzsorában, budapesti ügynököknek eladják egész áruraktárakat és egyszerűen becsukják a boltot. A „nach dem Mann bratet man die Wurst“ már a békevilágban is jelszó volt a kereskedők körében. (Elkiismeretlen és konjunkturális visszaéléseket üző kereskedők mindig voltak.) de az emberi gondolkodás sohasé súlyodt még olyan kőlkába, mint ezekben a nehéz és keserves napokban és az emberek még sohasé törődtek annyira kevésse egymással, mint most. Azok a kereskedők, akik most így eladják az áruraktárakat, azok közé tartoztak, akik aszerint fizették meg az árut a vevővel, amilyen ruha volt rajta és persze, nem törődnek azzal se, hogy a még kapható kevés ipari cikk ilyen tömeges eltűnésével Fiume lakosságának milyen jelentéktelen károsodását okozzák.

A háborús uzsorának ez az új jelensége méltán párosul azokkal a tapasztalatokkal, amelyek nap-nap után szerezhetünk és amelyek mindig újabb visszaéléseket tárnak fel. Sajnos, ma már ott tartunk, hogy nem lepődünk meg semmi se és akármilyen történet, azt egy vállvonogatással vesszük tudomásul. Annyira közömbösek lettünk, hogy már felháborodni se tudunk, ezt az érzést is kiölte belőlünk a háború, amely annyi jó, szép és becses emberi tulajdonságunknak lett a sírásója. Igazán nem lehet eleget elmélkedni és eleget sópáncsolni rajta, hogy mennyire elfajultak a viszonyok és mennyire eldurvultunk mi magunk is. Hol van az az idő, amikor még fájt nekünk, ami másnak gondot és bánatot okozott? A magunk bajai, keservei és szenvedései kiöltek belőlünk minden szánakozást és tényleg, amikor az egész világ kesereg, lehetetlen kívánni az egyes egyéntől, hogy meghatódjék embertársa bánatán. Ma már csak arra vagyunk képesek, hogy fásultan tudomásul vegyük a mindjobban szaporodó panaszokat és zokszavakat és hozzáfűzzük azt, hogy nekünk magunknak is kijutott elég belőlük. És csak egy van még, ami némiképpen megmaradt nekünk: a reménység, de vajjon elegendő-e ez arra, hogy tölre szentünk és fáink, télikabátunk és meleg ruhánk, a gyermekeknek cipőjük és iskolászerük legyenek, amik mind nem kaphatók és amiknek az ára olyan nagy, hogy gondolni se merünk rá, nehogy arra legyen bátorságunk, hogy ideírjuk ezeket a horribilis összegeket! A reménységünk is csak arra jó, hogy a fiataljaink jövőjében bizakodhassunk, ebben a távoli, bizonytalan, ködös valamiben és a reménységünk is már csak arra irányul, hogy talán, ha már nekünk nem is, de az utánunk következőknek használni fog az, ami olyan rettenetesen hosszú évek óta az egész világnak már csak árt. Egy bizonyos: ha véget is ér ez a rettenetes megpróbáltatás, a régi hang, a régi szokások, a régi jó modor, az emberek egymás-megbeesülése, a régi becsületről vallott régi felfogás egyhamar nem fog visszatérni és csak a háború után fogjuk még meglátni, hogy mennyi minden az, amit ezek az évek elpusztítottak. És bosszantó kérünk, hogy a kereskedői raktárak eladása ilyen elégia idenyomatására vezetett, de nincs az a legpárányibb esemény, amely a háború nyomát magán ne viselné és amely szomorú és fájdalmas alkalmat ne adna ezeknek a dolgoknak a konstataására.

— **Minisztertanács.** Budapesti tudósítók telefonálják: Ma délelőtt a miniszterelnökségi palotában Wekerle elnöklésével minisztertanács volt, amelyen igen fontos politikai és közéleti kérdéseket tárgyaltak.

— **A katonatiszti elszállásolások reformja.** Annak a nagy lakásmizériának, amely most dühöng, nemcsak a polgári lakosság érzi a

káros hatását, hanem azok a katonák és katonatisztek is, akiket beosztásuk Fiuméba rendelt. Ugy a polgári egyének, mint a katonák lakásügyeit a lakáshivatal intézi és az újonnan érkezett katonai egyének részére történő szállásutalás külön ügykörrel bír. Eddig azonban nagyon sok zavarral történt a katonai elszállásolás és megtörtént, hogy magasrangú tisztet is csak szállodában tudtak elhelyezni, akinek később sem sikerült lakáshoz jutni, családjával együtt hónapokig kellett szállodai szobában meghuzódnia. A felmerült nehézségek leküzdésére most, mint Budapestről jelentik, reformtervezeten dolgoznak, amelyről illetékes helyen kijelentették, hogy már régóta szükségét érzik egy katonai elszállásolást célzó reformnak és ha azt eddigelé nem is sikerült megvalósítani, a közeljövőben már precíz formát fog kialakulni. Eddig, ha egy tiszt eltávozott régi lakásáról, a lakáshivatal erről csak akkor szerzett tudomást, amikor a házigazda már kiadta a lakást másnak. Hogy ez kiküldhető legyen ezért életbe léptetik a kötelező bejelentést, még pedig a háztulajdonos, illetve lakáskiadó részéről, a katonai parancsnokságok és állomásparancsnokságok pedig, ahol minden érkezés és távozás nyilván van tartva, 3 naponként jelentést tesznek a történt változásokról. A reform megvalósítását a legközelebbi időre tervezik.

— **Új postabélyegek.** A hivatalos lap közli, hogy a háborús díjakkal felemelt új postatarifa következőben a most forgalomban levő 3, 10, 15, 20, 25, 35, 40, 50, 75 és 80 filléres rendes postabélyeg, valamint a 15 és 40 filléres hadisegélybélyeg, nemkülönben a 15 és 30 filléres portójegy, a meglévő készletek felhasználása után, fokozatosan megszűnik. Ezzel kapcsolatban fokozatosan új 4, 10, 15, 20, 25, 40, 45, 50, 95 filléres, 1 K 20 f és 1 K 40 filléres rendes postabélyeg, valamint új 20 és 45 filléres hadisegélybélyeg, nemkülönben új 3 és 40 filléres portójegy jön forgalomba. Az új 10, 15, 20 és 25 filléres rendes postabélyeg a királyi arképpel, az új 40, 45, 50 és 95 filléres rendes postabélyeg a királyné arképpel, az új 4 filléres rendes bélyeg az aratókat ábrázoló képpel, az új 1 K 20 filléres és 1 K 40 filléres rendes bélyeg pedig a parlamenten ábrázoló képpel kerül forgalomba. A 20 filléres hadisegélybélyeg az eddigi 15 filléres hadisegélybélyeg rajzával, azonban a rendes 20 filléres bélyeg színében a 45 filléres hadisegélybélyeg az eddigi 40 filléres hadisegélybélyeg rajzával, azonban az újonnan rendszeresített 45 filléres rendes bélyeg színében, az új portójegy pedig az eddigi kivitelben készülnek.

— **Lampel Béla végrendelete.** Tegnap bontották fel Lampe Bélának, a Raktár vállalat korán elhunyt vezérigazgatójának végrendeletét. Lampel Béla, aki életében annyit könyvet szántott fel, a halálra gondolva sem feledkezett meg szegényeiről. Dacára annak, hogy végrendelete már néhány év előttről kelt, midőn még egyszeri hivatalnoki fizetése volt, a fiumei szegényeknek 1500 koronát, a Gyermekbarát Egyesületének 1000 koronát, a Szírusz-páholy özvegyeinek és árváinak 1000 koronát, a fiumei zsidó szentegyletnek 1000 koronát és Békés-Sámson szegényeinek 500 koronát adományozott.

— **A német ujságírók Budapesten.** Budapesti tudósítók telefonálják: Bécsből jelentik: Az itteni lapok szerint a német ujságírók a magyar-osztrák ujságírók múltévi látogatásainak viszonzásául, szeptember 12-én Bécsbe, másnap Budapestre utaznak.

— **Beiratások a hajógépípari szakiskolába.** A m. kir. állami hajógépípari szakiskolán a beiratások az 1918—19. tanévre szeptember hó 2 és 3-án délután 5—7 óráig tartanak az intézet igazgatóságánál (Petraea utca 8).

— **Beiratások a főgimnáziumban.** A vallás- és közoktatásügyi minisztérium legújabb rendelkezésére képest a helybeli m. k. áll. főgimnázium igazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy a felvételi díj az eddiginek kétszer-

sére vagyis husz koronára emeltetett fel, amelyek folytán a beiratáskor fizetendő díjak összege nem 15, hanem 25 koronát fog kitenni. A beiratások szeptember 2. 3 és 4-én reggeli 9 órától kezdve tartatnak meg.

— **Hány tanuló járhat egy középiskolai osztályba?** A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a fiuközépiskolák egyes osztályaiba külön engedelem nélkül legfeljebb 60, a leányközépiskolákba pedig osztályonként legfeljebb 45 tanuló vehető fel.

— **Talpbőr érkezett a városnak.** A város iparügyi osztálya ma 338 kilogramm talpbőr és 31 kilogr. cipőfelsőrészhez szolgáló bőrt adott át Kovács Sándor Duomo-utcai cipésznek. Ez a mennyiség a város számára érkezett és a cipőmesterek Kovács Sándornal tartoznak jelentkezni, ahol a szükségletük arányában fogják részülni a bőrből. A lakosság közül azok, akiknek cipőjegyük, vagy cipőtálpaltatásra utalványuk van, rendes cipészüknél tegyék meg megrendelésüket, mert a cipész ennek alapján kaphatja meg a Kovács-cégnél a munkát végzéséhez szükséges bőrt.

— **A fiumei lakosság téli petróleumszükséglete.** A kereskedelemügyi miniszter leiratot küldött Fiume város tanácsához, amelyben felhívja, hogy a házi és ipari petróleumszükséglet mennyiségét szeptember, október, november és december hónapokra írja össze és a kimutatást minél előbb terjessze fel. Az iparügyi osztály most állítja össze ezt a kimutatást. Valószínű, hogy a kereskedelemügyi miniszter a petróleumhiányra való tekintettel nem fog Fiumének annyi petróleumot kiutalni, mint a múlt évben.

— **Malacok kaphatók a vágóhidon.** A városi vágóhidra ma egy nagyobb szállítmány malac érkezett. A malacok 10—15 kilósak és hizalásra adják el azokat. Aki venni akar, az hétfőtől kezdve jelentkezzen a vágóhidon.

— **A nyaraló gyermekek hazaszállítása.** Tegnap délután és ma délután újabb különvonatok indultak el a fiumei pályaudvarról, amelyek a nyaraló gyermekeket vitték haza Budapestre. Az utolsó transzport holnap fog elindulni.

— **Az olasz operaszézon.** A Fenice színházi olasz operaidény szeptember 7-én, szombaton veszi kezdetét a „Pillangó kisasszony”-nyal. Színre kerül még Massenét „Manon”-ja, ugyanezen szerző „Werter”-je, Verdi „Traviata”-ja és „Rigoletto”-ja. A női főszereplők Crusich Mária, Marchesini Anita, Moretti Jozefin, Neri Gina, Ogrosdzka Leona, Polla Mária, Sári Ada és a fiumei Seegner Saffo. A férfiszereplők Arco János, Franchetti Artur, Gittoni Károly, Lambertini Mario, Prodan Vazul, Rijavec József, Silvani Artur és Salvagno Ferenc. Az 50 tagú zenekart Faller Miklós és Brainovich József karmesterek vezetik. Az összes zenekari partitúrákat értesülésünk szerint a budapesti m. kir. opera adja kölcsön, mivel ezek behozatala most Olaszországból nem lehetséges. A falragaszok szerint a fiumei szereplésre szervezett társulatnak 44 tagú énekkara és 10 ballerínája van. A helyárok a következők lesznek: Belépti jegy a földszintre a páholyokba és az erkélyre 4 kor., a karzatra 2 kor. személyenként. I. emeleti páholy a belépőjegyen kívül 40 kor., II. emeleti 30 kor., nagy páholy I. em. 60 kor., II. em. 50 kor., III. em. 40 kor. Földszinti ülő I—V. sor 12 kor., VI—X. sor 10 kor., XI—XV. sor 8 kor. Erkély I—V. sor 12 kor., VI—IX. sor 10 kor. Karzat I. sor 4.50, a többi sor 3.50 kor. a belépőjegyen kívül. Bérlet A. vagy B. turnusban 15 előadásra: I. em. páholy a belépőjegyen kívül K 540.—, II. em. K 400.—, I. em. nagy páholy K 800.—, II. em. K. 670.—, III. em. K. 540.—, földszinti ülés a belépőjeggyel együtt I—V. sor K 160.—, VI—X. K. 135.—, XI—XV. K. 110.—, erkélyülés szintén belépőjeggyel együtt

I—V. sor K. 160.—, VI—IX. K. 135.—, karzati ülés a belépéssel együtt I. sor K. 60.—, a többi sor K. 45.—. Bérelni holnapig bezárólag lehet.

— A pozsony-fiumei színtársulat új szezonja. Szombathelyen vasárnap este játszott utoljára Polgár Károly társulata. Most már Pozsonyban vannak a színészek, de a társulat régi tagjai közül alig 3—4-en mentek vissza. Hogy kik az új tagok, még nem tudják, mert előleges színházi jelentés még mindig nincs, pedig vasárnap, szeptember elsején játszott fog már a színtársulat a Városi Színházban. Mint mondják, Földes Dezső is Polgár társulatához szerződött, aki évek előtt nagy népszerűségnek örvendett a társulatnál. Most operett-rendező is lesz, egy operettet, a Médit már igen szép sikerrel rendezte is. A társulat tagjai nagy bajban vannak a lakáshiány miatt. Igen nehezen fognak elhelyezkedni Pozsonyban. A régi tagok közül csak Falus Imre, Rubinyi Tibor és Faludi Kálmán kerülnek vissza. A társulat sokkal nagyobb, mint az előző években.

— A házardjátékosok bünpöree. A fiumei kir. törvényszék szeptember 5-én fogja tárgyalni Viakancich és társainak házardkártyavásári bünyjét. Erre a tárgyalásra az esetleg meg nem jelenő vádlottakat elő fogják vezetni.

— A vásárbiztos feljelentései. Springhet vásárbiztos feljelentést tett a rendőrségen Karl Károly cukrász ellen, mert a jégkútban romlott süteményeket tartogatott, melyek ártalmasak a közegészségre. A vásárbiztos intézkedésére a jégkútban talált árukat megsemmisítették. Ugyancsak feljelentést tett Tomsa Ursula elárúsító ellen, mert a diányt maximális áron felül árásította.

— Koszorúmegváltás. Lampel Béla vezérigazgató elhunyt alkalmából koszorúmegváltás címén adakoztak: Deutsch Samu, a szombathelyi izr. hitközség elnöke és neje 100 koronát a fiumei izr. hitközség szegényei javára; Gottlieb Leó 100 koronát és Hartmann József igazgató 50 koronát a fiumei izr. nőegyesületnek; Kremsir Milán 50 koronát a fiumei izr. hitközségnek a dr. Sachs Henrik alap javára.

Lampel Béla vezérigazgató elhunyt alkalmából koszorúmegváltás címén a következő adományokat küldték be hozzánk: Pál Ignác vezérigazgató és családja a gyermekbarát egyesületnek 50, az ingyenkenyérnek 50, a Chevre Kadisának 50, a zsidó nőegyesületnek 50, Sas Gyula igazgató és családja a gyermekbarát egyesületnek 50, az ingyenkenyérnek 50, továbbá a magántisztviselők Löwy-alapja javára Kráhl Miksa 20, Neumann Arthur 20, Kiss Gyula 20, Fischl Gyula 10 és Serdoz József 10 koronát. Az összegeket rendeltetési helyükre juttatjuk.

— Adomány. Egy kulturbarát egy szakértői szemle alkalmával tiszteletdíj fejében felvett 100 koronát arral a rendeltetéssel adott át a helybeli m. k. áll. főgimnázium igazgatóságának, hogy az összeg négy egyenlő részben lehetőleg hadiárva főgimnáziumi tanulók között rajzeszköz-beszerezés segély címén osztassék ki.

— A mai tőzsde. Budapesti tudósítónk telefonálja: A szombati magánforgalom igen élénk, a hangulat szilárd. A kulisszapapírok a tegnapi zárlatnál 15—20 koronával magasabbak. Előfordult jegyzések: Magyar Hitel 1419, Osztrák Hitel 925, Jelzálog 590, Leszámitoló 856, Agrár 1105, Magyar Bank 992, Hazai 679—685, Ingatlan 792, Fabánk 985, Rima 1216.

— Apollo Mulató (Via Al. Volta 6.) Esténként pont 8 órától előadás, utána kabaré.

ADAKOZZUNK

— a magyar Vörös-Kereszt Egyletnek! —

LEGUJABB.

LORD CECIL NYILATKOZATA AZ ANTANT BÉKEHAJLANDÓSÁGÁRÓL.

(Bíz az antánt győzelmében — Csak akkor békülnek, ha Németország teljes elégtételt ad)

STOCKHOLM, aug. 31. Az „Allehande“ és az „Aftenbladet“ hasábjain megjelent békecikkek alkalmából, melyekről a Times tudósítója azt hitte, hogy német oldalról sugalmazták, a „Stockholms Tidningen“ tudósítója felkérte Lord Cecilt, ki ezidő szerint a külügyminisztert helyettesíti, hogy nyilatkozzon a skandináv közönség részére. Lord Cecil a következőket jelentette ki:

— Valótlan, hogy az antánt vezető államférfiai, mint az „Allehande“ és az „Aftenbladet“ állítják, a német vereség lehetőségében nem bíznak. A németek azt hangoztatják, hogy egyetlen fél sem érheti el a katonai döntést. Ez áll Németországra, de nem az antántra. Foch tábornagy fényes eredményei és a kimeríthetetlen amerikai erősitések az antántnak minden okot megadnak a bizalomra. Az antánt nem szándékozik magát a német népen mint egyéneket megboszulni, vagy Németország jövőjét és virágzását megfenyegetni, de el van határozva annak a kikényszerítésére, hogy Németország teljes elégtételt adjon a bűnökért, melyeket elkövetett, elsősorban Belgiummal. Az antánt addig, míg a német nép nem mutatja meg világosan, hogy elveti a fegyverkezési és világhatalmi politikát, mely a halatlan katonai gépezet megeremelésében, illetve annak nyugodt megtűrésében állott és amely Európa terrorizálását célozta, míg a németek nem mutatják meg, hogy elítélik ezt a politikát, addig az antánt nem tölti el az idejét nyilatkozásokkal, mert a német béke csakis azon az alapon épülhetne fel, hogy az ellentétek forrása megmaradna, még pedig a maga egészében maradna meg. Bár Anglia nem szenved nélkülözéseket, mint a skandináv lakosság, de sok személyes és anyagi áldozatot kell meghoznia.

— Anglia nem akarja a háborút meghosszabbítani, de bármibe kerül is, híven kitart elvei mellett. Bár Németországban vannak olyan elemek, akik a béketárgyalások megkezdését kívánják, ezek azoknak a hatása alatt állanak, akik Freytag-Loringhofen tábornokkal együtt azon a nézetben vannak, hogy a történelem szerint sem Európában, sem a világ más részében olyan politika, amely nem hatalmon épült, állandó sikereket nem arathat. A németek, mint Morgenthau amerikai követ mondotta, látják, hogy Németország hibát követett el, amikor nem készült a hosszú háborúra. Látjuk Németországban is, hogy nagy ellentét van a nagynémetek és a nép belátásos része között. Hivatkozom Delbrückre, aki a Preussische Jahrbücher augusztusi számában elítéli a helytelen uton járó hazafiasságot, amely veszedelmes ellensége a helyes nemzeti politikának. Előbb a nagynémeteknek kell hadat üzenni.

— Teljesen alaptalan a nagynémeteknek az a reménye, hogy Angliát a buvárhajók legyőzik. Németországban két elem áll egymással szemben: az egyik osztozik az antántnak az alldeutschokról vallott nézetében, a másik fenntartja a nagynémet törekvéseket. A német kormány a balti tartományok fölött való uralmát Oroszország megfenyegetésével érte el. A modern gondolkodású németek elleneztek ezt, de a középkori gondolkodásuk felülkerekedtek. A Wolff-

ügynökség megvádolta Németország ellenéseit, hogy nem akarnak a békéről tárgyalni. A német felhivatalos sajtóügynökség hozzátette volna, hogy csak addig nem akarnak, amíg a németek középkori politikát követnek. Ha a német nemzet megszabadul az alldeutschoktól és tetteikkel bizonyítja bűnbánatát és a békés léthez való hajlandóságát, akkor az antánttal becsületes békét köthet és békés életet élhet a nemzetek szövetségében.

MEGHIUSULT AZ ANGOLOK UJABB ÁTTÖRÉSI KISÉRLETE.

BERLIN, aug. 31. A Wolff-ügynökség jelenti: Az angolok 29-én az Arras és a Cambray uton nagy nyomással újabb támadást kíséreltek meg, melyet háromszor megismételtek. Kísérleteik, hogy frontunkat áttörjék, tüzelésünkben és ellentámadásainkban meghiúsultak.

ELKESEREDETT HARCOK A NYUGATI FRONTON.

BERLIN, aug. 31. A Wolff-ügynökség jelenti: 28-án az Aylette és az Aisne között elkéseredett harcok voltak. Tüzérségünk teljes erővel vette fel a harcot. Reggel a pergőtűz után a franciák Juvignytól északra támadtak. A német vonalak kezdetben engedtek a támadásnak, így az ellenség elérhetette Chervignyt, de később megtisztítottuk az ellenségtől. Paslynál az ellenség támadásai meghiúsultak. Számos tank fekszik vonalaink előtt. A Sommetól északra az angolok a reggeli órákban sűrű zárt sorokban nyomultak előre, de a németek megsemmisítő tüzeléssel vérbefojtották a támadást. A foglyok kijelentik, hogy az angol katonaság elborzad annak a lehetőségétől, hogy a Sommententi pusztaságban esetleg hónapokat kell eltölteniök.

AZ ANTANT NYUGATI ELŐNYOMULÁSA LASSUBB LETT.

GENF, aug. 31. Egy 29-ről keltezett Havasjelentés szerint az antánt csapatainak előnyomulása a nyugati fronton lassabb lett. A németek visszavonulása változik a leghevesebb ellentállással.

A HARC BAPAUME BIRTOKÁÉRT.

BERN, aug. 31. Hat nap és hat éjszaka a leghevesebb harc dühöngött Bapaumetól délre és délkeletre. Ismételt tüzérségi orkán egyengette a tangok és a gyalogság útját. Tillois falu birtokáért közel négy óra közelharc dúlt.

Szöveg folytatása a IV. oldalon.

Apróhirdetések.

Gyors- és gépirás. Magyar, német, olasz gyorsírás és gépirás különböző rendszerű gépeken. Tanulás bármikor megkezdhető. Cím: Viale Deák 2. (Gyorsírókör).

Két, esetleg háromszobás lakást lehetőleg fürdőszobával és cselédszobával (esetleg ezek egyike nélkül) keresek szeptember 15-ére. Cím a kiadóban. Közvetítők díjaztatnak.

Butorozott szobát keres nyugdíjas házaspár konyha használattal. Cím Via Finanza 2. Pichelmayer.

Kiadó azonnalra a Corson egy butorozott hálószoba és egy másik szalón vagy ebédlőnek alkalmas szoba. Fürdőszoba és konyha használattal, esetleg cselédszobával. Cím a kiadóban.

Apróhirdetéseket felvevő A TENGERPART kiadóhivatala (Via Clotilde 4. I. em.) és a GLÓBUS HIRLAPIRODA (Via Vinc. de Domini)

